

Lucifermerken BX: “ik doe karton”

Het is het clubje met de trouwste bezoekers van de verzamelbeurs in Eerde, de lucifermerkverzamelaars. Iedere maand opnieuw zitten ze met 10 tot 15 man bij elkaar. Ieder van hen heeft een tas, doos of bak bij. Soms zijn het mappen met lucifermerken en soms zijn het gewoon een stapel losse kartonnetjes bij elkaar in een bak. Tiny Raymakers zit er altijd bij. Tijdens de verzamelbeurs van zondag 28 augustus 2005 zal hij waarschijnlijk niet op zijn gewone plaats zitten, want dan houdt hij een tentoonstelling met zijn verzameling lucifermerken BX.

Wat is BX?

Het eerste wat opviel bij mijn bezoek bij Tiny thuis is dat hij zijn sigaret aansteekt met een aansteker, terwijl er een doosje lucifers voor het grijpen voor hem op tafel ligt, maar “dat is gewoonte” zegt hij, de lucifers gooit hij gewoon ongebruikt weg. Lucifermerken weten we natuurlijk allemaal wel wat dat zijn maar waarvoor staan de letters BX. “Ik doe karton” zo verklaart Tiny, “alles moet op het doosje

gedrukt staan”. Er ligt een doosje op tafel, waar alles op gedrukt staat, dus vraag ik of dat dan een BX is, maar nee dat is een wikkel. Het verschil tussen een wikkel en een BX zit hem in het afstrijkvlak, bij een BX moet dit helemaal egaal zwart of bruin zijn, deze heeft een honingraat strijkvlak. Tiny zal wel even een map halen, maar natuurlijk is het dan handiger om maar meteen mee zijn hok in te duiken, want anders blijf je aan het op en neer lopen. Zijn kamertje staat vol met rekken met ordners en nog een stel dozen op de grond. De Nederlandse BX'en liggen in de kast naast Tiny. Het zijn 21 grote ordners vol. Op mijn vraag hoeveel hij er heeft kan hij geen antwoord geven. We tellen de pagina's van een willekeurige ordner, dat zijn er ongeveer 70 x 18 lucifermerken per pagina, dat zijn er dan 1260 in die map en die zit nog niet eens zo vol vertelt Tiny. Als je die 1260 weer vermenigvuldigt met het aantal mappen kom je uit op 26460 Nederlandse BX'en, en dan hebben we het dus nog niet eens gehad over zijn verzameling uit Amerika, Canada en België.

VERZAMELAAR VAN DE MAAND

Gids Advertising Luciferdoosjes

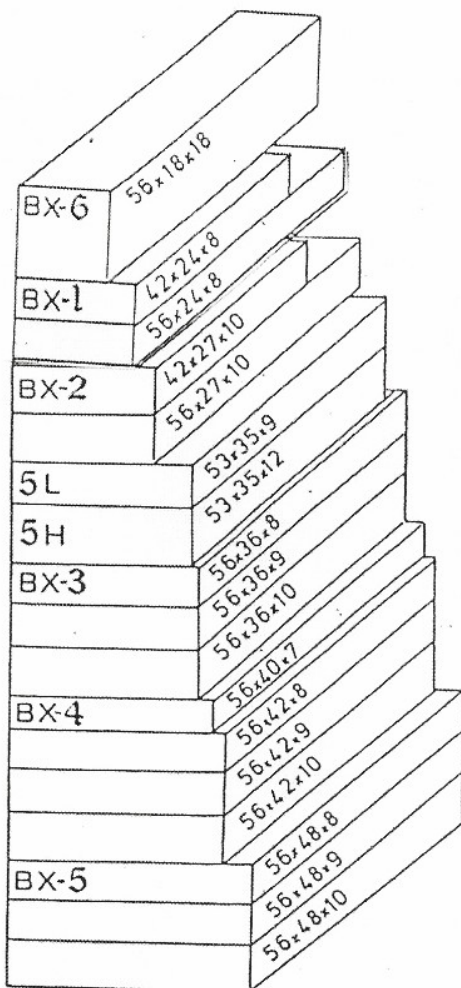
Tiny is ook lid van de Studie & Documentatie groep lucifermerken en het blad Vonkvrij. Voor die groep maakt hij ook de catalogus van de Nederlandse BX'en. Alle lucifermerken worden door Tiny eerst gesorteerd op maat en daarna op de eerste 2 letters van de naam en dan met een klein stukje dubbelgevouwen etiketje op de pagina geplakt. Zo zijn ze volgens Tiny altijd weer gemakkelijk los te maken en er blijven geen lijmrresten achter. Als hij een pagina vol heeft maakt hij daarvan een kopie voor een paar medeverzamelaars. Alle kopieën bij elkaar komen volgens Tiny op dit moment uit op ongeveer 3000 pagina's. Dus een volle doos kopieerpapier met nog een kop erbovenop. Hij zal dus niet zomaar voor een nieuwe verzamelaar een kopie maken van zijn catalogus, vooral niet omdat hij zelf geen kopieerapparaat meer heeft en alles bij de supermarkt moet kopiëren en begin er dan maar eens aan om 21 ordners vol te kopiëren. Voor een paar trouwe afnemers maakt hij nog wel steeds kopieën. Hij is dan ook niet alleen blij met een lucifermerk dat nog in zijn verzameling ontbreekt, maar ook met een kopie van doosjes die in zijn verzameling ontbreken, want dan kan hij die toch weer aan de catalogus toevoegen en hopen dat hij zelf ook nog eens het doosje toe kan voegen aan zijn verzameling.

Ruilen

In Eerde zit dus iedere verzamelbeurs een groepje verzamelaars bij elkaar. Ze kennen elkaar al jaren en vertrouwen elkaar volledig. Vaak worden er albums met elkaar meegegeven om ze thuis eens rustig te kunnen bekijken en om kopieën te kunnen maken. Op de volgende beurs worden de albums weer teruggegeven aan de eigenaars. Dit is een vertrouwen dat je opbouwt als je al jaren goed met elkaar kunt ruilen.

Mancolijst

Tiny is al 41 jaar geleden begonnen met het verzamelen van lucifermerken. Toen waren het alleen nog maar etiketten. Het luciferdoosje op zich bestaat al vanaf ongeveer 1850, maar de bedrukte luciferdoosjes zoals hij ze nu verzamelt zijn er pas vanaf de zeventiger jaren. In 2001 heeft hij zijn verzameling luciferetiketten verkocht en nu verzamelt hij dus alleen nog de BX. Bij de etiketten werd teveel op de puntjes en de kleine details gekeken, dat vond hij niet leuk meer. Hij denkt wel dat hij de grootste verzameling BX van Nederland heeft. Door al zijn werk om ze uit te zoeken en het maken van het overzicht krijgt hij ook wel eens wat lucifermerken, zodat hij ze in het overzicht kan opnemen. Toch heeft hij zelf ook nog een mancolijst van zo'n 782 lucifermerken en het is natuurlijk altijd nog maar de vraag hoeveel lucifermerken er zijn uitgegeven waar hij het bestaan niet van kent. De mancolijsten die hij echter van andere verzamelaars toegestuurd krijgt zijn meestal nog vele malen langer.

Bij de lucifermerken BX verzamelt hij dus van alles, de doosjes, de boekjes en de fliptops. Overal worden de lucifers uitgehaald en weggegooid. Met een mesje worden de doosjes voorzichtig opengesneden en plat gemaakt zodat ze gemakkelijk in albums opgeborgen kunnen worden. Boekjes hebben meestal 2 rijen lucifers en een strijkvlak. Tiny heeft ook 3 ordners vol met luciferboekjes speciaal uitgegeven voor een huwelijk of jubileum. Fliptops zijn doosjes met een scheurlijn die zoals een sigarettendoosje opengescheurd moeten worden. Hij strijkvlak zit aan de onderkant van het doosje.

Ook de doosjes zijn er in allerlei maten (zie het overzicht). De doosjes zijn allemaal 42 of 56 mm lang. In welke categorie de doosjes vallen wordt bepaald door de breedte. Ook de hoogte van deze doosjes wil nog wel eens variëren. De BX4 doosjes worden voornamelijk in België uitgegeven. De BX6 is er zowel in de vierkantige als de driehoekige variatie. Zoals gezegd worden ze op alfabet opgeborgen, maar waar zou Tiny deze BX6 onder opbergen?

Waar de letters BX voor staan weet Tiny zelf ook niet precies. De aanduiding is uit België afkomstig en wordt door luciferfabrikanten gebruikt om de maat aan te duiden. Nu dacht ik dat je op internet alles terug kunt vinden, maar als je daar lucifermerken BX intypt bij Google komt er alleen te staan dat er op 28 augustus in Eerde een speciale tentoonstelling is met lucifermerken BX. Mocht je nu als lucifermerkenverzamelaar niet in de gelegenheid zijn om op 28 augustus naar de tentoonstelling te komen kijken dan ben je toch op zondag 4 september 2005 van harte welkom op

onze speciale beurs voor verzamelaars van speelkaarten, sigarenbanden, prentbriefkaarten, stickers en lucifermerken.

Door Hannie van Duynhoven

secretaresse van de afdeling Oost-Brabant

